

Notat: Limfjordsrådets ønsker til initiativer i Limfjorden i relation til Akutplan for havmiljøet

Den 27. november blev finanslov for 2024 præsenteret, hvori der er afsat 400 mio. til en Akutplan for havmiljøet over de næste 4 år. Limfjordens naturtilstand er presset og blandt de marine områder i Danmark, der er hårdest ramt af iltsvind. Set i det lys, er der god grund til, at der med *Akutplanen for havmiljøet* igangsættes initiativer til forbedring af miljøet i Limfjorden.

Limfjordsrådets formandskab har i samråd med sekretariatet lavet nedenstående liste med ønsker til initiativer, der kan gavne Limfjorden. Ønskerne er i tråd med anbefalinger fra Kystvandrådet i den centrale Limfjord, og er godkendt på møde i Limfjordsrådet den 26. januar.

1. Simested sammenhæng – opkøb af dambrug i Simested Å

Kystvandrådet for Hjarbæk Fjord, Skive Fjord, Lovns Bredning, Risgårde Bredning og Bjørnsholm Bugt har peget på, at en væsentlig del af den nødvendige reduktion af fosfortilførslen til Hjarbæk Fjord kan hentes gennem lukning af dambrug i Simested Å.

Den væsentligste barriere, der hidtil har været for at gennemføre Helhedsprojektet i Simested Å er, at det ikke har været muligt at finansiere opkøb af dambrug i de eksisterende statslige ordninger.

Hvis der i Akutpakken kan frigives 20 mio. kr. til opkøb af de fire dambrug i området, kan der gennemføres forhandlinger om opkøb med dambrугenes ejer. Det er meget usandsynligt, at dambrугene er 20 millioner kr. værd, men markedsværdien kendes ikke på nuværende tidspunkt. Det vil derfor være en stor fordel, hvis et beløb fx 200.000 kr. kan øremærkes til værdifastsættelse af dambrугene og forhandlinger om opkøb, samt indgåelse af købsaftale. En uvildig valuar som f.eks. en ejendomsmægler kan dermed betales for at værdisætte dambrугene. På baggrund af værdifastsættelsen af dambrугene, kan der indgås forhandlinger med dambrugsejer, og værdifastsættelsen kan sikre, at en overkompensation undgås.

Hvis det lykkes at indgå købsaftale med dambrugsejeren, kan naturgenopretning på dambrugsarealerne og gennemførsel af lavbundsprojekt eller kvælstofvådområdeprojekt på arealerne mellem de fire dambrug, finansieres og gennemføres via en eksisterende statslig ordning som fx lavbundsordningen. En egentlig helhedsplan som involverer øvrige interesser er ikke inkluderet.

- Ønske/behov: op til ca. 20 mio.

2. Afdækning af mulighederne for opkøb af yderligere dambrug, udover ovenstående. Dambrug udgør en betydelig fosforkilde og næringspåvirkningen er dokumenteret høj, hvorfor nedlæggelse vil have en hurtig og markant effekt på fjorden. Mange af dambrугene ligger i den centrale Limfjord, som er allermest belastet og samtidig er N2000 område.

- Ønske/behov: ?

3. Videreførelse af kystvandrådets arbejde mhp. lokal inddragelse og anbefaling af løsninger. Både videreførelse af det eksisterende Kystvandråd for Hjarbæk Fjord, Skive Fjord, Lovns Bredning, Risgårde Bredning og Bjørnsholm Bugt og etablering af nye. Som del af arbejdet er der behov for midler til konkrete analyser/undersøgelser, fx af effekt af muslinger.
 - Ønske/behov: 10+ mio.
4. Marin naturgenopretning og naturforbedring

I den østlige del af Limfjorden, er der etableret samarbejder mellem kommuner, foreninger og lokale ildsjæle om marine habitatforbedringer, primært med udlægning af sten. Dette arbejde kan med fordel understøttes med midler mhp. at fortsætte og udvide samarbejdet geografisk, men også til at finansiere anlægsarbejder med både udlægning af sten og udplantning af ålegræs.

I den østlige Limfjord er der pt udarbejdet detailprojekter for 4 områder, men der mangler midler til langt størstedelen af anlægsarbejdet. Disse 4 projekter kan i princippet gennemføres i fuld skala allerede i 2024, da myndighedstilladelser er på plads.

 - Ønske/behov: 10+ mio. til gennemførelse af de 4 ovennævnte projekter.
 - Ønske/behov: 10+ mio. til lignende marine habitatforbedringer andre steder i Limfjorden.
5. Behov for midler til indsatser, der kan begrænse udvaskning af fosfor.

Analysen lavet i relation til arbejdet med Kystvandrådets for den centrale Limfjord viser, at der er potentiale for at reducere udvaskningen af fosfor, og at denne reduktion kan erstatte en del af den krævede reduktion i kvælstof. Kystvandrådets har derfor anbefalet derfor, at der laves indsatser, der kan begrænse udvaskningen af fosfor. I begrænset omfang kan der søges midler i vandløb til fx træplantning langs vandløbsbrinker og etablering af sandfang i vandløb med manglende målopfyldelse (begge virkemidler kan være begrænsende for udvaskningen af fosfor). Der mangler imidlertid en støtteordning, der gør det muligt at benytte disse og andre virkemidler i alle vandområder.
6. Beskyttede havstrategiområder i Limfjorden

Limfjordsrådet har i høringssvar til Havstrategiens indsatsprogram opfordret Miljøministeriet til at udpege beskyttede havstrategiområder i Limfjorden, som det er tilfældet i bl.a. Lillebælt, Kattegat Nord, Øresund og Roskilde Fjord. En sådan udpegning i Limfjorden vil bl.a. bidrage til at sikre et sammenhængende og repræsentativt netværk af beskyttede havområder i Danmark og vil bidrage til at sikre den naturlige udvikling af artssamfundene på bunden og i vandsøjlen, og dermed også øge fødegrundlaget for marine arter af havfugle.

Udpegede områder i Limfjorden kunne oplagt kobles med marin naturgenopretnings tiltag, som foreslået under pkt. 3.
7. Større fleksibilitet i nuværende støtteordninger.

Generelt vil det være gavnligt for naturen i og omkring Limfjorden, at støtteordningerne i højere grad end i dag giver mulighed for at arbejde med synergier. De nuværende støtteordninger opleves i mange

Limfjordsrådet

tilfælde at have et snævert fokus på fx fjernelse af kvælstof eller klimagasser eller restaurering af vandløb, og giver ikke kommunerne mulighed for at skabe og udnytte oplagte synergieffekter.

Formandskab:

Vesthimmerlands Kommune, Teknik- og Økonomiforvaltning

Frederik IX's Plads 1
9640 Farsø

Tlf. 99 66 70 00

www.vesthimmerland.dk
post@vesthimmerland.dk

Næstformandskab:

Skive Kommune, Teknik, Miljø & Udvikling

Torvegade 10
7800 Skive

Tlf. 9915 5500

www.skive.dk

sk@skivekommune.dk